

Tmatak qmpahan ni rnaaw

Lmhang bi pngrah keeman misan ka ini klala sapah gaga mniq Dgiyaq Kmatu hiya, **Mqaras bi empprngaw quri karat ni dxgal mtqiri liwas mkan idaw masu, sqmu ni mimah bgu paji q bbuyu keeman ka kingal ruwan sapah Walis. Rmngaw ka tama na, “ Walis 10 hngkwasan su da, naa su prajing smluhay knkla tmatak ni lmaung, naa balay bi qmeepah qmpahan! ” “ En! Spida ta brah smquyux ka musa miying bgurah ttakun, kiya do rngii ta kingal libu ka phmaaun ta krig ni djima ” msa rmngaw ka baki. Mhulis rmngaw ka bubu na, msinaw hngkawas sayang o mqita nami sunan. Kiya wah! Qdalun mu idaw masu gmaxan bunga saman ka Walis kika mha niqan bi brax na tmabun. ” **Prajing** rmdax ka karat do, mgrbu balay madas qngqaya qqEEPah mlatat musa ka kana dha. Qmita eneana inu mkeelug mksa ka baki , O! Kla su ha gaga miying dxgak hrus niqan qhuni ni spriq, yaasa bnbun ka dxgal saw nii, murug kmriyux 4 pnskarat, mtduwa mssriyux mhuma sari, sqmu, bunga ni masu, **saw nii o kika mha malu bi nngalan uqun. Mnhdu gmaaw dxgal do,** snaw ga muda tmatak ni kuyuh o muda gmabal spriq, “ Qtai bi kana, rngii ka qhuni paru smluun ta piyi, msngari na do bqanay ta hidaw pdayaw, mdngu do lowmaw ta kida. ” Saw nii**

tpqlahang rmngaw kana ka baki. Qtai biyax mu ha! Msa nplbu rmngaw ka Walis.

“ Kca ” hmnang... wa! Iyah nhari wah! Tayal biyax ka nyupan bgihur, ranaq tahut o ini biyaw tgaluk kana rnaaw, yahi ta mhing kana nhari han! “ Lmaung brah na siida, asi ka pniqan lahang, pklug malu karat ungat bgihur ni aji uri o **mquri inu ka bgihur, kiya do o prajing lmaung ni msusu, kika hyhuya da.** ” msa pshjil bi rmngaw ka baki.

“ Babaw pnstleetu ka dxgal nlowman do daan msusu ka qhunin pspuun gmtu btunux mtqiri qnpahan ngalan gmisil ” Mskluwi bi smiling ka Walis, “ Ma asi ka saw kiya hug? ” Smiyuk rmngaw ka tama, “ Aji ssunu dxgal, qbulit sqmaan qhuni o mha maa sapuh dxgal kida. ” Rmngaw ka Walis “ O! Nii o knkla tunux pusu rudan ta.

Rmngaw ka baki, qdrxan btunux ka mtqiri qnpahan do ini iyah gmeeguy mkan pnhmaan ka samat da. ” Mskuy bi rabi idas 12, mspi ka baki, bi tguhuy bgihur skaya ka huda bhgay, malu bi spi ka nii, mha lala bi nngalan uqun msa tmgsa.

山林與農墾

Walis 一家人圍坐吃著晚餐，談天說地。

爸爸：「Walis，你已 10 歲，要開始學習燒墾技術。」

爺爺：「雨季來臨前，先覓地開墾，留一塊地種芋麻及竹子。」

天空剛泛著微光，爺爺沿途尋找適合的山坡地，輪流播植芋頭、玉米、地瓜和小米等作物。男人砍樹，女人清雜草。

風神發威，火苗迅速竄開，山林瞬間成了一團火球，大夥趕緊撲滅火勢。爺爺：「燒墾時，一定要先設隔火界，再選擇無風的晴天或配合風向燒火整地，土地冷卻後，把剩餘的樹根挖起，再和石頭堆放在田的周圍做成堰，可防止水土流失，燒成灰燼的草木，將成為作物的肥料。」

十二月的寒夜，爺爺夢見山林裡飄著皚皚白雪，是個豐收的吉兆。大家合力鬆土、播種和鋤草，照護著「小米精靈」和其它農作物。夏日火傘高張，金黃的小米穗低垂，隨風婆娑起舞。部落的婦女們忙著釀製小米酒，歡欣慶豐年感謝祖靈庇佑，農作物成熟，部落的人拿著竹刀歡喜收割，帶回家嚴禁日曬首先吊在倉庫的屋簷讓風吹乾後，儲藏於穀倉裡。